

Verklaring over de situatie in Afghanistan

1. Vandaag hebben de EU-ministers van Binnenlandse Zaken in een buitengewone Raadszitting de ontwikkelingen in Afghanistan besproken, met name wat betreft de mogelijke implicaties op het gebied van internationale bescherming, migratie en veiligheid. De ernst van de veranderende situatie vraagt om een vastberaden en gezamenlijke reactie van de EU en de internationale gemeenschap op de vele dimensies ervan.
2. De evacuatie van onze burgers en, voor zover mogelijk, van Afghaanse onderdanen die hebben samengewerkt met de EU en de lidstaten en van hun gezin, kreeg prioriteit en zal worden voortgezet. In dit verband wordt intensief gezocht naar gerichte oplossingen voor de resterende specifieke gevallen van personen die gevaar lopen in Afghanistan.
3. De EU zal, als onmiddellijke prioriteit, de coördinatie voortzetten met internationale partners – in het bijzonder de VN en VN-agentschappen – voor stabilisering van de regio en om ervoor te zorgen dat de humanitaire hulp de kwetsbare bevolkingsgroepen, vooral vrouwen en kinderen, in Afghanistan en de buurlanden bereikt. Hiertoe zullen de EU en de lidstaten de financiële steun aan relevante internationale organisaties opvoeren.
4. De EU zal zich inzetten en haar steun versterken aan derde landen, met name de buurlanden en landen van doorreis, die grote aantallen migranten en vluchtelingen opvangen, zodat die landen meer capaciteit hebben om vluchtelingen en gastgemeenschappen bescherming, waardige en veilige opvangvoorzieningen en duurzame bestaansmiddelen te bieden. Ook zal de EU met die landen samenwerken om illegale migratie uit de regio te voorkomen, de grensbeheercapaciteit te versterken, en migrantensmokkel en mensenhandel te voorkomen. Daartoe moeten de mandaten van de EU-agentschappen ten volle worden benut. In het bijzonder dient het Europees Ondersteuningsbureau voor asielzaken zijn externe operaties voor capaciteitsopbouw inzake asiel te intensiveren. Daarnaast dient er, als onderdeel van mondiale inspanningen, steun te worden verleend in de vorm van hervestiging op vrijwillige basis, waarbij kwetsbare personen – zoals vrouwen en kinderen – voorrang krijgen.
5. Het actieplan voor Afghanistan dient prioriteit te krijgen en moet worden herzien in het licht van deze verklaring en de huidige omstandigheden, om het operationeler te maken. Er is een Team Europa-benadering nodig om samen met de buurlanden van Afghanistan de gevolgen van ontheemding in de regio aan te pakken. De Raad dringt er bij de Commissie op aan alle opties voor de nodige financiële bijstand uit het meerjarig financieel kader te bekijken, met name het NDICI en de instrumenten voor asiel, migratie en grensbeheer.
6. Voortbouwend op de lessen van het verleden zijn de EU en de lidstaten vastbesloten om gezamenlijk op te treden om te voorkomen dat er opnieuw ongecontroleerde grootschalige illegale migratiebewegingen ontstaan. Daarom willen wij een gecoördineerde en ordelijke respons ontwikkelen. Er mogen geen prikkels voor illegale migratie ontstaan. Voorts moet de EU de steun aan de landen in de directe nabijheid van Afghanistan opvoeren om ervoor te zorgen dat degenen die bescherming nodig hebben, die in de eerste plaats in de regio zelf krijgen. Het is cruciaal dat externe en interne communicatie gelijkgeschakeld en gecoördineerd worden. Er moeten gerichte informatiecampagnes worden opgezet om de verhalen van mensensmokkelaars tegen te gaan (ook online), omdat die de mensen aanzetten tot gevaarlijke en illegale reizen naar Europa.
7. De EU en de lidstaten zullen er alles aan doen om ervoor te zorgen dat de situatie in Afghanistan niet tot nieuwe gevaren voor de veiligheid van EU-burgers leidt. Alles moet in het werk worden gesteld om ervoor te zorgen dat het Taliban-regime alle banden en praktijken die verband houden met internationaal terrorisme afbreekt, en dat Afghanistan niet opnieuw een veilige haven wordt voor terroristen en georganiseerde criminele groeperingen. De EU zal alle beschikbare instrumenten aanwenden om de ontwikkelingen ter plaatse nauwlettend te volgen en erop te reageren wanneer die gevolgen kunnen hebben voor de veiligheid, met name op het gebied van georganiseerde misdaad en terrorisme, inclusief de financiering ervan. Europol zal een analyse maken van de misdaadrisico's die de situatie in Afghanistan met zich meebrengt. Het is van het grootste belang dat er informatie, inlichtingen en regelmatige dreigingsevaluaties worden uitgewisseld, overeenkomstig de nationale bevoegdheden, en ook met derde landen. Tijdige veiligheidscontroles van personen die uit Afghanistan worden geëvacueerd, blijven essentieel.
8. De EU en de lidstaten blijven vastbesloten om, met de steun van Frontex, de buitengrenzen van de EU effectief te beschermen en onrechtmatige binnenkomsten te voorkomen, en daarbij de meest getroffen lidstaten bij te staan. Er moeten passende veiligheidscontroles worden uitgevoerd, onder meer door de EU-databanken ten volle te benutten en door registratie in Eurodac. Wat internationale samenwerking op migratiegebied en onze brede aanpak daarvan betreft, moeten, indien aan de juridische vereisten wordt voldaan, de clausules over onderdanen van derde landen zoals die zijn vervat in de overnameovereenkomsten tussen de EU en bepaalde doorreislanden, worden geactiveerd. De Raad erkent dat personen in nood moeten worden bijgestaan en passende bescherming moeten krijgen, conform het EU-recht en onze internationale verplichtingen. Ook erkent de Raad dat de praktijken van de lidstaten op het gebied van de opvang en verwerking van Afghaanse asielzoekers nader op elkaar afgestemd moeten worden.
9. De Raad zal de ontwikkelingen op het gebied van internationale bescherming, migratie en veiligheid op de voet volgen. Hij zal reageren op pogingen om illegale migratie voor politieke doeleinden te instrumentaliseren en op andere hybride dreigingen, onder meer door nieuwe mechanismen te ontwikkelen. De Raad zal nauwlettend toezien op de uitvoering van bovengenoemde actiepunten en daar regelmatig een balans van opmaken om de crisisbeheersingscapaciteit van de EU verder te verbeteren, daarbij voortbouwend op reeds ontwikkelde instrumenten. Onderlinge afstemming van alle dimensies van de situatie (humanitaire hulp, ontwikkeling, internationale bescherming, migratie, veiligheid, buitenlands beleid) is cruciaal.

